T014 BD V 192-Q4-P18 Hóa Độ Cấp Cô Độc-Phật Sở Hành Tán

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

Phaåm 18: HOÙA ÑOÄ CAÁP COÂ ÑOÄC
Coù vò Ñaïi tröôûng giaû
Teân laø Caáp Coâ Ñoäc
Raát giaøu coù voâ löôïng
Roäng thí keû ngheøo khoå
Xa töø ôû phöông Baéc
Nöôùc Kieàu-taùt-la ñeán
Nghæ nhôø nhaø ngöôøi quen
Ngöôøi chuû teân Thuû-la
Nghe coù Phaät ra ñôøi
An truï trong röøng truùc
Nghe danh, troïng ñöùc Ngaøi
Ñeâm ñoù ñeán röøng kia.
Nhö Lai ñaõ bieát oâng
Caên thuaàn, taâm tònh tín
Tuøy nghi khen choã Phaät
Noùi phaùp oâng nghe raèng:
“OÂng öa thích chaùnh phaùp
Taâm tònh tín khao khaùt
Giaûm bôùt vieäc nguû nghæ
Ñeán ñaây kính leã Ta
Giôø Ta seõ vì oâng
Baày caùch ñoùn khaùch môùi.
OÂng tröôùc troàng coäi ñöùc
Giöõ vöõng nguyeän thanh tònh
Nghe hieäu Phaät vui möøng
Xöùng ñaùng laøm phaùp khí
Voâ tö haønh thí khaép
Cung caáp keû khoå ngheøo
Tieáng khen vang khaép nôi
Do nhaân tröôùc, quaû thaønh
Nay seõ haønh phaùp thí
Doác loøng chaân thaønh thí
Khi thí, vaéng laëng thí
Thoï trì caû tònh giôùi.

Giôùi laø vaät trang nghieâm
Chuyeån ñoåi ñöôïc ñöôøng aùc
Khieán ngöôøi ñöôïc sinh Thieân
Höôûng naêm laïc coõi trôøi.
Ña caàu laø khoå lôùn
AÙi duïc nhoùm caùc toâïi
Neân phaûi lìa ñieàu aùc
Lìa duïc vui vaéng laëng.
Bieát khoå, giaø, beänh, cheát
Laø khoå lôùn theá gian
Chaùnh quan saùt chuùng sinh
Lìa sinh, giaø, beänh, cheát
Ñaõ thaáy ôû nhaân gian
Coù khoå, giaø, beänh, cheát
Sinh Thieân cuõng nhö theá
Khoâng coù gì thöôøng coøn
Voâ thöôøng chính laø khoå
Khoå thì khoâng coù ngaõ
Voâ thöôøng, khoå, voâ ngaõ
Ñaâu coù ngaõ, ngaõ sôû.
Bieát khoå chính laø khoå
Nhoùm hoïp chính laø taäp
Khoå döùt laø vaéng laëng
Ñaïo laø nôi yeân oån.
Chuùng sinh tính löu ñoäng
Neân bieát laø goác khoå
Chæ chöa laáp ñöôïc nguoàn
Chaúûng mong “höõu, phi höõu”
Löûa höøng sinh, giaø, cheát
Chaùy röïc khaép theá gian
Thaáy sinh töû dao ñoäng
Phaûi tu theo voâ töôûng
Tam-ma-ñeà roát raùo
Choã vaéng laëng cam loä
Khoâng ngaõ, ngaõ sôû
Theá gian ñeàu nhö huyeãn
Neân quaùn saùt thaân naøy
Caùc ñaïi chuùng ñeán nhoùm.”
Tröôûng giaû nghe noùi phaùp

Lieàn chöùng ñöôïc Sô quaû
Bieån sinh töû caïn khoâ
Chæ coøn moät gioït thöøa
Thaûnh thôi tu lìa duïc
Höõu voâ thaân baäc nhaát,
Chaúng nhö ngöôøi tuïc nay
Thaáy ñeá, chaân giaûi thoaùt
Khoâng lìa caùc khoå haïnh
Caùc thöù löôùi dò kieán
Tuy ñeán “Höõu baäc nhaát”
Khoâng thaáy nghóa chaân thaät
Nghó taø, ñaém phöôùc trôøi
Höõu aùi buoäc caøng chaët.
Tröôûng giaû nghe noùi phaùp
AÁm caùi chôït lìa boû
Beøn coù ñöôïc Chaùnh kieán
Caùc taø kieán döùt haún
Nhö gioù thu maïnh meõ
Thoåi tan heát maây ñuøn
Chaúng chaáp nhaân töï taïi
Cuõng chaúng sinh taø nhaân
Cuõng chaúng phaûi khoâng nhaân
Maø sinh ra theá gian.
Neáu trôøi Töï taïi sinh
Khoâng lôùn, nhoû, tröôùc, sau
Khoâng leân xuoáng naêm ñöôøng
Neáu sinh khoâng phaûi dieät
Cuõng khoâng coù tai hoïa
Laøm aùc cuõng khoâng toäi
Nghieäp tònh, nghieäp baát tònh
Ñeàu do trôøi Töï taïi!
Neáu trôøi Töï taïi sinh
Theá gian chaúng neân nghi
Nhö con töø cha sinh
Ai chaúng bieát trôøi quyù.
Khi ngöôøi bò ngheøo khoå
Khoâng neân laïi oaùn trôøi
Ñeàu phaûi toân Töï taïi
Khoâng neân thôø thaàn khaùc.

Töi taïi ñöôïc laøm ra
Thì khoâng goïi Töi taïi
Vì trôøi ñöôïc laøm ra
Thì trôøi phaûi thöôøng laøm
Thöôøng laøm thì töi nhoïc
Sao goïi Töi taïi ñöôïc?
Neáu voâ taâm maø taïo
Nhö treû con ñaõ laøm
Neáu coù taâm maø laøm
Coù taâm chaúng Töi taïi.
Khoå vui do chuùng sinh
Thì chaúng Töi taïi laøm
Töi taïi taïo khoå, vui
Thì trôøi coù yeâu, gheùt
Maø ñaõ coù yeâu gheùt
Khoâng neân goïi Töi taïi.
Laïi neáu Töi taïi laøm
Chuùng sinh neân yeân laëng
Maëc söùc Töi taïi kia
Nghieäp laønh caàn gì tu?
Duø laøm aùc, tu thieän
Khoâng neân coù nghieäp baùo!
Neáu Töi taïi nghieäp sinh
Thì taát caû nghieäp chung
Neáu laø nghieäp chung thì
Ñeàu neân goïi Töi taïi!
Neáu Töi taïi voâ nhaân
Taát caû cuõng neân khoâng
Neáu do Töi taïi khaùc
Töi taïi phaûi voâ cuøng
Cho neân caùc chuùng sinh
Ñeàu khoâng coù ngöôøi taïo.
Neân bieát nghóa Töi taïi
Do lyù naøy bò phaù
Taát caû nghóa traùi nhau
Khoâng noùi thì coù loãi
Neáu cho töi taùnh sinh
Thì loãi cuõng nhö theá.
Caùc luaän giaû Nhaân minh

Khoâng heà noùi nhö vaäy
Khoâng choã nöông, khoâng nhaân
Maø coù choã taïo taùc!
Caùc thöù ñeàu do nhaân
Gioáng nhö nöông haït gioáng
Cho neân bieát taát caû
Thì chaúng töï taùnh sinh
Taát caû moïi taïo taùc
Khoâng chæ moät nhaân sinh
Maø noùi: Nhaát töï taùnh
Cho neân chaúng phaûi nhaân.
Neáu noùi töï taùnh kia
Truøm khaép ôû moïi nôi
Neáu truøm khaép moïi nôi
Cuõng khoâng theå taïo taùc
Ñaõ khoâng theå taïo taùc
Thì chaúng phaûi laø nhaân.
Neáu ôû khaép moïi nôi
Taát caû coù taïo taùc
Theá thì taát caû thôøi
Thöôøng neân coù taïo taùc.
Neáu noùi thöôøng taïo taùc
Khoâng ñôïi thôøi taïo vaät
Vaäy cho neân phaûi bieát
Töï taùnh chaúng phaûi nhaân.
Laïi noùi töï taùnh kia
Lìa taát caû taâm ñoù
Taát caû vieäc taïo taùc
Cuõng neân lìa caùc taâm.
Taát caû caùc chuùng sinh
Ñeàu thaáy coù nhieàu taâm
Cho neân bieát töï taùnh
Cuõng chaúng phaûi laø nhaân.
Neáu noùi: Töï taùnh kia
Khaùc vôùi taâm ñoù thì
Cho thöôøng chính laø nhaân
Taùnh aáy khoâng neân khaùc.
Chuùng sinh, taâm khaùc bieät
Töï taùnh chaúng phaûi nhaân

Neáu töi taùnh laø thöôøng
Vieäc cuõng khoâng neân hoaïi
Cho töi taùnh laø nhaân
Lyù nhaân quaû phaûi ñoàng.
Vì chuùng sinh thaáy hoaïi
Neân bieát coù nhaân rieâng.
Neáu töi taùnh laø nhaân
Khoâng neân caàu giaûi thoaùt
Bôûi vì coù töi taùnh
Neân maëc sinh dieät kia
Duø cho ñöôïc giaûi thoaùt
Töi taùnh laïi sinh buoäc
Neáu töi taùnh khoâng thaáy
Maø thaáy ñöôïc nhaân phaùp
Ñaây cuõng khoâng phaûi nhaân
Lyù nhaân quaû sai khaùc.
Caùc vieäc thaáy ôû ñôøi
Nhaân quaû thaûy ñeàu thaáy
Neáu töi taùnh voâ taâm
Khoâng neân coù nhaân taâm!
Nhö thaáy khoùi bieát löûa
Loaïi nhaân quaû cuøng tìm
Ngoaøi nhaân kia khoâng thaáy
Maø sinh ra vieäc thaáy.
Nhö vaøng laøm trang söùc
Tröôùc sau khoâng rôøi vaøng
Töi taùnh laø vieäc “nhaân”
Tröôùc sau ñaâu coù khaùc.
Neáu cho “thôøi” taïo taùc
Khoâng phaûi caàu giaûi thoaùt
Vì thôøi kia laø thöôøng
Neân maëc thôøi tieát kia.
Theá gian laø voâ bieân
Thôøi tieát cuõng nhö theá,
Cho neân ngöôøi tu haønh
Khoâng neân phöông tieän caàu.
Ñaø-la-phieâu taâm kia
Moät dò luaän theá gian
Tuy coù raát nhieàu thuyeát

Neân bieát chaúng moät nhaân.
Neáu noùi ngaõ taïo taùc
Neân tuøy yù muoán sinh
Maø nay khoâng tuøy yù
Thì sao noùi ngaõ taïo?
Khoâng muoán maø laïi ñöôïc
Muoán aáy laïi traùi ngöôïc
Khoå vui khoâng töï taïi
Vì sao noùi ngaõ taïo?
Neáu cho ngaõ taïo taùc
Thì khoâng nghieäp ñöôøng aùc!
Caùc thöù nghieäp quaû sinh
Neân bieát chaúng ngaõ taïo
Noùi ngaõ tuøy thôøi taïo
Thì chæ neân laøm thieän
Thieän, aùc tuøy duyeân sinh
Neân bieát chaúng ngaõ taïo.
Neáu cho voâ nhaân taïo
Khoâng caàn tu phöông tieän
Taát caû töï nhieân ñònh
Tu nhaân ñeå laøm gì?
Caùc thöù nghieäp theá gian
Ñaït ñöôïc caùc thöù quaû
Cho neân bieát taát caû
Chaúng phaûi voâ nhaân taïo!
Höõu taâm vaø voâ taâm
Ñeàu töø nhaân duyeân khôûi!
Taát caû phaùp theá gian
Chaúng phaûi voâ nhaân sinh”
Tröôûng giaû taâm môû toû
Thoâng ñaït nghóa nhieäm maàu
“Thaät trí nhaát töôùng” sinh
Quyeát ñònh roõ chaân ñeá
Kính leã chaân Theá Toân
Chaép tay khaûi thænh raèng:
“ÔÛ taïi Xaù-baø-ñeà
Vuøng ñaát giaøu, an vui
Ñöùc vua Ba-tö-naëc
Sö töû doøng voïng toäc

Phöôùc ñöùc tieáng ñoàn vang
Xa gaàn ñeàu toân kính
Muoán xaây döïng tinh xaù
Cuùi mong thöông xoùt nhaän
Bieát taâm Phaät bình ñaúng
Choã ôû chaúng caàu an!
Thöông caùc chuùng sinh aáy
Khoâng töø choái con thænh.”
Phaät bieát taâm tröôûng giaû
Nay phaùt taâm ñaïi thí
Khoâng nhieãm, khoâng meâ ñaém
Kheùo hoä taâm chuùng sinh
OÂng ñaõ thaáy chaân ñeá
Muoán haønh thí heát loøng
Taâm thaønh thích boá thí
Cuûa voâ thöôøng khoâng quyù
Tieàn taøi, baùu voâ thöôøng
Phaûi neân mau boá thí
Nhö kho taøng bò chaùy
Laáy ñöôïc nhieàu toát nhieàu
Ngöôøi trí bieát voâ thöôøng
Xuaát tieàn boá thí khaép
Ngöôøi xan tham tieác giöõ
Sôï heát, khoâng daùm xaøi
Cuõng khoâng sôï voâ thöôøng
Luoáng maát, theâm aâu lo.
Neân boá thí kòp luùc
Nhö keû maïnh gaëp ñòch
Coù khaû naêng chieán ñaáu
Ñoù môùi laø ngöôøi maïnh.
Boá thí ñöôïc ngöôøi meán
Tieáng laønh vang khaép choán
Ngöôøi laønh thích laøm baïn
Khi cheát taâm thöôøng vui
Khoâng hoái cuõng khoâng sôï
Khoâng ñoïa vaøo ngaï quyû
Ñoù chính laø hoa baùo
Quaû naøy khoù nghó baøn
Luaân hoài trong saùu neûo.

Baïn laønh khoâng hôn thí
Neáu sinh leân trôøi, ngöôøi
Ñöôïc moïi ngöôøi haàu haï
Neáu ñoïa vaøo suùc sinh
Nhôø thí cuõng ñöôïc vui.
Ngöôøi trí tu thieàn ñònh
Khoâng toan tính, khoâng nöông
Duø ñöôïc ñaïo cam loä
Coøn nhôø thí maø thaønh
Nhôø vieäc boá thí kia
Tu taùm vieäc ñaïi nhaân
Tuøy nieäm taâm vui möøng
Quyeát ñònh Tam-ma-ñeà
Tam-muoäi taêng trí tueä
Quaùn saùt ñöôïc sinh dieät.
Quaùn saùt sinh dieät roài
Laàn löôït ñöôïc giaûi thoaùt
Ngöôøi xaû cuûa boá thí
Döùt boû ñöôïc tham ñaém
Töø bi, cung kính cho
Döùt caû ganh, töùc, maïn.
Thaáy roõ quaû boá thí
Döùt si kieán khoâng thí
Caùc phieàn naõo keát tan
Ñoù laø do boá thí!
Neân bieát vieäc boá thí
Chính laø nhaân giaûi thoaùt
Gioáng nhö ngöôøi troàng caây
Vì ñeå ñöôïc hoa traùi
Boá thí cuõng nhö theá
Ñeå ñöôïc Nieát-baøn vui.
Thí cuûa khoâng beàn chaéc
Thu ñöôïc quaû beàn chaéc
Thí thöïc ñöôïc söùc khoûe
Cho aùo ñöôïc saéc ñeïp
Neáu xaây döïng tinh xaù
Caùc quaû ñöôïc ñaày ñuû
Hoaëc thí caàu naêm duïc
Hoaëc tham caàu taøi vaät

Hoaëc thí vì tieáng khen
Hay caàu sinh coõi trôøi
Hoaëc vì thoaùt ngheøo khoå
Chæ oâng thí voâ taâm
Treân heát trong caùc thí
Khoâng lôïi naøo khoâng ñöôïc
Taâm oâng roäng môû ra
Giuùp cho mau thaønh töïu
Taâm si aùi döùt maát
Maét thanh tònh môû saùng".
Tröôûng giaû vaâng lôøi Phaät
Taâm boá thí theâm saùng
Môøi Öu-ba-ñeâ-xaù
Baïn hieàn cuøng trôû veà
Nöôùc Kieàu-taùt-la kia
Ñi khaép choïn choã toát
Thaáy vöôøn caây Thaùi töû
Röøng suoái raát thanh vaéng
Ñi ñeán choã Thaùi töû
Xin mua moät khoaûnh vöôøn.
Thaùi töû tieác vöôøn baùu
Khoâng yù baùn neân baûo:
"Duø traûi khaép vaøng roøng
Ta vaãn coøn khoâng baùn ".
Taâm tröôûng giaû vui möøng
Ñem vaøng roøng traûi khaép
Kyø noùi: "Ta khoâng baùn
Sao ngöôi traûi vaøng vaøo?"
Tröôûng giaû ñaùp: "Khoâng baùn
Sao baûo vaøng traûi khaép?"
Hai ngöôøi tranh caõi nhau
Keùo ñeán quan xöû kieän
Moïi ngöôøi laáy laøm laï
Kyø bieát oâng taâm thaønh
Beøn hoûi roõ lyù do
Ñaùp: "Raèng caát tinh xaù
Cuùng döôøng Ñöùc Nhö Lai
Vaø caùc Tyø-kheo Taêng.
Thaùi töû nghe noùi Phaät

Taâm oâng lieàn toû ngoä
Chæ laáy nöûa soá vaøng
Xin ñöôïc cuøng xaây döïng
OÂng ñaát, ta röøng caây
Hôïp chung cuùng döôøng Phaät.
Tröôûng giaû ñaát, Kyø röøng
Giao cho Xaù-lôïi-phaát
Baét ñaàu xaây tinh xaù
Ngaøy ñeâm cho mau xong
Trang nghieâm, cao loàng loäng
Nhö cung boán vua trôøi
Thuaän theo nghi ñaïo phaùp
Khen Nhö Lai öùng hieän.
Theá gian chöa töøng coù
Theâm saùng thaønh Xaù-veä
Nhö Lai hieän aân thaàn
Caùc Thaùnh nhoùm an cö
Khoâng keû haàu baän roän
Coù haàu giuùp ñaïo nghi
Tröôûng giaû nhôø phöôùc naøy
Cheát ñöôïc sinh coõi trôøi
Con chaùu noái nghieäp oâng
Nhieàu ñôøi gieo ruoäng phöôùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.